

Conciones, Siue Conceptvs Theologici Ac Praedicabiles, In Omnes Totivs Anni Dominicas

Opvs Novvm Figvris, Allegoriis, Similibvs Ex Sacris profanisq[ue]
Scriptoribus plenißimum, cum occurrentium fidei controuersiarum
tractatione.

De Sanctorum Festiuitatibus Annitotius - Nvnc Demvm Integre Svppleti,
Concionibus per octauam Vener. Sacramenti suo ordine intersertis

Besse, Pierre de

Coloniae Agrippinae, 1620

Infra Octauam Ven. Sacramenti Co[n]cio VII. Memopriam fecit, &c. Psal.
110. 1. De honore mensæ Eucharisticæ. 2. Sub vna specie totum dari
Sacramentum. 3. Præparatio communicaturo necessaria. 4. ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-56205](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-56205)

illa succende, & spiritualibus virtutum reli-
quis illam locupleta, & post confectum vite
hujus curriculum gloriam illi in caelo confer
immortalem, ad quam nos Pater, & Filius, &
Spiritus Sanctus perducant. Amen.

CONCIO SEPTIMA

INFRA OCTAVAM
VEN. SACRAMENTI

SEPTIMUM MIRABILE.

De admirabili preparatione ad Sacra-
mentum hoc necessaria.

Baritio.

- I. De honore mensa Eucharistica.
- II. Sub una specie totum dari Sacramen-
tum.
- III. Preparatio communicaturo necessaria.
- IV. Expiatio se & expiatio quae necessaria.
- V. De indigne sumentibus Eucharistiam.
- VI. Pars Epilogiat.

Memoriam fecit mirabilium suorum mise-
ricors, & miserator Dominus, escam de-
dit timentibus se. Psal. 110.

FIGURA.

PHILISTHA EI idolorum cultu infames
& veri Designari, quod arcam testamenti
magna temeritate, imprudentique in ara
idoli collocassent, insignes temeritatis pœ-
nas dederunt, quodque tam sanctas reliquias
profanassent, & tam vilipendissent, inau-
dita, infamique castigatione à Deo puniti fue-
rent: ita peccatores profani & impudentes, qui
Eucharistiae sacramentum in animæ suæ ara
constituunt, in quo idolum peccati adoratur
& colitur, in discrimine versantur, ne graui-
sime à Deo puniantur, & cœlestis indignatio-
nis, iracundiæque flagella experiantur. Est
quin etiam læsæ maiestatis diuinæ crimen, id-
que in summo gradu: vix igitur illi, qui il-
lius se reum statuit; quemadmodum e con-
tra sumnum bonum est, & totalis animæ sa-

lus, digne illud recipere, & præparationem
debitam, conuenientemque afferre. De hac
hodierna die loqui decreui, quod ut etiam di-
gne fiat, sanctissimi Pneumatis gratiam, auxi-
liumque inuocemus, Dei patrisque intercessio-
nem in te ponamus oportet; quare magna ani-
mi dimissione, mente in caelo, genibus in terra
constituus dicamus.

AVE MARIA.

David rex magnus, & non minor Prophe-
ta, exaggeras quot Deo nominibus deuinctus
esset, inter cætera hoc velut maximum & po-
tissimum posuit; quod scilicet Deus nutritium
agens mensam illi crexerit, quæ solatio illi &
refugio in omnibus aduersitatibus calamitati-
busque foret, *Parasti, inquit, in conspectu meo* *Psal. 22.*
mensam aduersus omnes qui tribulant animam
meam. Perinde ac si diceret; Teneor haud dubie
Deus meus, multisque nominibus deuinctus
sum ad immortales & aternas tibi gratias a-
gendas, quod cum tibi è mundi me puluere
eduxisse non sufficeret, & è pastore ouium to-
tius Israelis Principem constituisse, superbe
me quoque & regifice pascere enutrireque
volueris, à mensa me brutorum ad Angeli-
cam transferendo: de mensa communionis,
deque sacramento Eucharistico loquebatur,
ad quod homo cum inuitatur, maiorem hoc
in mundo gloriam honoremque optare non
posset.

Esther reginarum omnium formosissima,
cum ad conuiuium quod parauerat, cuique
Persarum potentissimus Monarcha interfutu-
rus erat, Amanum purpuratum, ceteris ex-
clusis, vocasset, tanti Aman beneficium hoc
fecit, ut gloriabundus apud suos hoc se nomi-
ne iactaret, *Regina Esther nullum alium voca-
uit ad conuiuium cum rege præter me.* Ho-
Esther 5.
nor, quem homo ad hoc sacramentum, quod Esther
regis cœlestis conuiuium est, & in quo Deus epulum e-
iple præsens adest, admittus recipit, lon-
pulo Eu-
ge maior est & excellentior, maioremque charistico
gloriandi effe-
endique se homo rationem ha-
collatum.
bet, quam Persa ille purpuratus. Quid enim re-
ginae conuiuium est cum Dei collatum? quid
creaturarum mensa, si cum creatoris compa-
retur? nulla inter utramque similitudo, por-
portio nulla.

David

2. Reg. 9.

Dauid rex omnibus aduersariorum motibus compositis, cum regno quiete pacificeque fueretur, atque priores à Saule acceptas iniurias obliuionis amnestiæque tumulo obruisset; Mephibosetho Saulis nepoti, & Ionathæ filio honorem hunc contulit, quod quotidianum illum conuiuiam mensæ suæ constituerit, *Faciens faciã tecum misericordiam propter Ionatham patrem tuum, & tu comedes panem in mensa mea semper.* Quod beneficiũ tanti ille fecit, vt genibus in terra prostratis, illiusque maiestatem adorans, tanto se honore indignum iudicaret, quamuis alioquin regio stemmate prognatus esset, *Qui adorans ait, quis ego sum seruus tuus, quia respexisti super canem mortuum?* Quanto potiori iure humilitatem hanc dimissionemque homo vsurpet, imo & maiorem, vbi se à rege & Deo suo mensæ admoueri videt, & proprio illius pasci corpore? pãrne aliquis huic honor haberi potest? an non creatura tam vilis, vt est homo, ipsum creatorem in se recipiens, se ad imum vsque terræ centrum deiciat, indignam iudicet, & infinitis se Deo suo nominibus obstrictam agnoscat?

Psal. 147.

Spiritus sanctus per Prophetarum os loquens olim Ierosolymæ & Sioni denuntiari mandauit, vt Deo gratias immortales ageret, quod pingui frumento eiusque medulla enutrientur, *Lauda Ierusalem Dominum, lauda Deum tuum Sion, quoniam confortauit seras portarum tuarum, benedixit filiis tuis in te, qui posuit fines tuos pacem, & adipe frumenti satiãt te, &c.* Isdem hodie verbis vti volo, & hominem parodice Psalmistæ verbis affari, *Lauda homo Dominum, lauda Deum tuum homo, quoniam fragilitatem ille nostram confortat, & benedictionem nobis suam elargitur, atque in anima pacem stabilit, & imprimis, quod adipe frumenti nos pascat de quo in Euangelio dicitur, Nisi granum frumenti cadens in terram mortuum fuerit, ipsum solum manet.* Frumentum inquam, è quo egregius ille vitæ panis conflatur, qui in Eucharistia sumitur.

Ioan. 12.

Felicitatem suam exaggerans Psalmographus, & suam sortem deprædicans, gloriatur imprimis, quod Deus illum pascere dignatus sit, ac velut ouiculum in lætam luxuriantemque pascuam deduxerit, in qua nihil

omnino deest, *Dominus regit me, & nihil mihi deerit, in loco pascuae ibi me collocauit,* quo Psal. 22. loco pro verbo *regit* Hebræi fontes legunt *robbit*, textus vero Græcus significat proprie *pascit*; quasi diceret Psalmes, *Quam bonum benignumque nactus sum Dominum, vt pote qui me Pastoris instar enutriet, inque pascua me collocarit, in quibus nihil omnino mihi toto vitæ tempore deesse possit.* Per fertilem lætamque hanc pascuam Eucharistiam intelligit, vt etiam doctissimus Cardinalis intelligit Bellarminus. Equidem hæc omnia proposito adaptans dico hominem se, sed brutum Dei magis etiam admirari, & fortis suæ magnitudinem pluri facere debere, & honorem, quem recipit, agnoscere, quod illius pascatur manu, Angelica reficiatur mensa, & sacramentum hoc in pascuam nactus sit, in quo omnis abundat gratia, nihilque animæ deesse potest.

Et sane quicumque honorem hunc non agnoscit, & gratias largitori Deo non agit, ingratitude notam incurrit, qui que nullum rerum etiam sensibus maxime expositarum sensum habet, non hominem se, sed brutum & iumentum ostendit. De quo vere illud Psalmistæ dici potest, quod in protoplasto olim deplorauit: *Homo cum in honore esset, & ad mensam Eucharisticam inuitatus, quo nullo modo amplior digniorque haberi creatura potest, non intellexit, comparatus est iumentis insipientibus, & similis factus est illis,* quod non agnouerit, quahs hæc esset gloria, & ad illam, velut animal brutum accesserit.

Deplorandum hoc est, & diligenter circumspiciendum, nam qui indignè ad eandem accesserit, graui dignus est supplicio, Deumque diuersimode ad inacundiam prouocat; testis sit, qui apud Matthæum non indutus veste nuptiali obiurgantem exprobrantemque Patremfamilias audiuit: *Amice quomodo huc intrasti non habens vestem nuptialem?* si impudens hic & effrons tam seuerè castigari meruit, quod laceris indutus ad nuptias se ingresserit; quid de illis expectandum, qui ad magnas Eucharistie nuptias & epulũ vestem nuptialem, id est, gratia destituti accedere præsumunt, sed lacinosi, serutosi, laceri, vitij inordinatisque passionibus in varia distracti? an non credendum illos punitiõnem promereri

teri, & Dominum, in quem iniuria admiffa, fe-
uere eandem caftigaturum.

Nabuchodonofor Babyloniſiorum Rex om-
nes pueros, qui in obſequium regum adaptan-
di eſſent, decoros forma ſeligi voluit, & om-
nigena ſcientia excultos, quibus nulla in eſſet
macula aut nœuis: *Pueros in quibus nulla eſſet
macula, decoros forma, & eruditos omni ſapientia,
& qui poſſent ſtare in palatio regis; &c.* Si
rex hic nihil inquinatum aut aliqua macula
deforme coram oculis ſuis pati voluit; quan-
to potiori iure cœlorum ille Monarcha defi-
deret, vt quotquot coram ſua maieltate, quæ
in hoc ſacramento deliteſcit, comparere vo-
lueriat, vt cum illo bibant & comedant, in
omni perfectionum & virtutum genere com-
pleti perfectique ſint, ac nullam in anima im-
mundiciam peccatumque præferant?

Puellæ Perſicæ, quas in Aſſueri regis con-
ſpectum venire oportebat, anno integro in re-
gio conclauſi aſſetuabantur, atque interea tem-
poris in venuſtate adaugenda comparanda
que totæ occupabantur; lex enim menſibus o-
leo myrthino aliſque ſe vaguentis inunge-
bant, & deinde lex aliſ pigmentis, & aromati-
bus varijs ad colorem, conciliandum uteban-
tur. Si tanta puellis his gentilibus præparatio
neceſſaria erat, ne forte minus comptæ regiam
maieſtatem offenderet; maior profecto Chri-
ſtianorum animabus, quæ coram cœlorum
terraq; rege comparere debent, eſt neceſſa-
ria, ne tantam maieſtatem offendant, nec
nim vnum dumtaxat annum, ſed decem, imo
& viginti impendere eas par eſſet, vt inſerea
ad tantum ſacramentum digne recipiendum
ſe præparent, nihilque deſit, quod ad præpara-
tionem hanc aliquo modo ſpectare videret-
tur.

Et ſane mirabilis quædam diſpoſitio huc
adſtenda, quod qui recipitur, cibus etiam ad-
mirabilis ſit. Ita hoc teſtatur Pſalmiſta dicens,
*Memoriam fecit mirabilem ſuorum miſeri-
cors, & miſerator Dominus, eſcam deſit timen-
tibus ſe.* Quare quidquid hic dicturus ſum, bi-
fariam diuidam, primo præparationem, quæ
ad digne ſacramentum hoc recipiendum ne-
ceſſaria eſt, exponam; deinde quantum discrimen
adeant, qui indiſcretè, temere, ac ſine, vlla
reuerentia ad ipſum accedunt.

I. I. Principio itaque antequam penitus ma-
Beſſ. de Sanctis.

teriam hanc penetrem, nonnihil in limine
ſubſiſtendum, & difficultas quædam, quæ hic
incidere ſole, diſſoluenda; num ſcilicet liceat
expediat que ſub vtraque ſpecie communica-
re, vel ſatis ſi laicis ſub vnicâ ſacramentum
recipere? Lutherus lib. de Captiu. Babyloni-
ca ſumma opum vi ſacræ Scripturæ teſtimo-
nijs conatur oſtendere, iure diuino ſacerdo-
tes ad duas ſpecies laicis, ſi petierint, dandas
cogi conſtringique poſſe: ſecularibus tamen
licitum & arbitrium eſſe vel non niſi vni-
câ, vel duas, vel etiam, ſi lubuerit, neutram
ſumere. Eiuſdem opinionis eſt Brentius in
Apologia pro confeſſione VVirttembergenti,
item Philippus Melancthon in Apologia pro
confeſſione Auguſtana, Martinus quoque
Kemnitius in ſecunda Concilij Tridentini
examinis parte.

Omne Nouantium horum ſectariorumque
fundamentum verbis illis Euangelij innititur,
*Niſi manducaueritis carnem filij hominis, &
biberitis eius ſanguinem, non habebitis vitam
in vobis.* Et illis Matthæi, *Omnes bibite ex eo,*
quo loco omnes ad ſumptionem Calicis inui-
tantur. Ad hæc Euchariſtia conuiuium ſpiri-
tuale eſt; atqui in conuiuium non cibus modo,
ſed potus neceſſarius eſt, atque ideo laici non
digne pleneque accepti viderentur, ſi Calice
priuarentur, magnæque illis & non contem-
nenda irrogaretur iniuria.

Omnis controuerſiæ huius vis & nodus in
eo conſiſtit, num ſcilicet integer ſub vtraque
ſpecie ſingillatim Chriſtus contineatur; ſi e-
nim contineatur, fruſtra ſibi iniuriam iroga-
ri conqueritur populus, & laici in caſſum ſibi
Calicem iniuſte auferri blaterant, cum ſub v-
nicâ ſpecie tantum recipiant, quantum ſub
duabus ſimul eſſent recepturi. Quod facillime
probari poteſt, & luce meridiana clarius oſten-
di primo è Ioanne, vbi Chriſtus ait, *Qui man-
ducat me, viuet propter me,* atqui Chriſtus non
manducatur, niſi ſub ſpecie panis; ergo in ſpe-
cie panis non modo corpus ipſum contine-
tur, ſed integer etiam Chriſtus. Secundo Apo-
ſtolus ad Romanos hoc modo eſt locutus, *Chriſtus
reſurgens ex mortuis iam non mori-
tur.* Atqui ſi corpus eius dari ſine ſanguine
poterat, ac proinde ſine anima ac vita mor-
tuum illud foret; credendum igitur, in ſingu-
lis illum ſpeciebus integrum, & viuentem cum
corpo-

An ſacra-
mentum
hoc ſub
duplici ſpe-
cie reci-
piendum.
Cap. I.

Ioan. 6.

Matth. 26.

Chriſtus
integer ſub
vnaquaque
ſpecie.

Ioan. 6.

Rom. 6.

corpore, anima & sanguine contineri.

Exodi 15.
Exodi 16.
Exodi 15.
Luc. 24.
Act. 2.

In figuris id ipsum probabo: in Manna & panibus propositionis nullus de potu erat fermo, certissimum tamen est, veros illa typos & figuras Eucharistie fuisse. Ad hæc in sacrificiorum participatione caro dumtaxat comedebatur, sanguis vero Deo offerebatur. Quin etiam in celebri illo conuiuio, in quo quinque hominum millia quinque panibus hoideaceis repleti, & duodecim cophini reliquijs repleti, de potu & Calice nulla mentio; nec item in prandio Emaus, in quo Dominus agnitus fuit in fractione panis; nec in illo Acto- rum loco, *Erant autem perseverantes in doctrina Apostolorum, & communicatione fractionis panis, &c.*

Præterea erant Christiani nonnulli Hiero- solymis, qui permissu Apostolorum legales & Mosaicæ ceremonias obseruabant, quales e- rant Nazaræi, qui caput non radebant, & toto vitæ tempore vinum non gustabant; è quo ef- ficere volo, & certo certius etiam constat, sub specie vini illos sacramentum non recepisse, ita namque votum transgressi fuissent. Quare concludendum, laicos immerito conueniri, si sub vnica dumtaxat communicare illis sit li- citum, cum non minus sub vna, quam sub dua- bus corpus & sanguis Iesu Christi continean- tur; solique sacerdotibus competere ac fas es- se, sub duplici communicare specie. Quod in y- sterium vt percipiatur, sciendum Eucharis- tiam sumi posse tum vt sacramentum; & vt tale à laicis sub vna tantam specie recipi; tum etiam vt sacrificium, atque hoc modo à sa- cerdotibus velut sacrificij, crucis & passionis, in quo sanguis à corpore discretus fuit, quod ambæ species etiam denotant, commemoratio, recipitur.

III. Hoc itaque cum fixum iam definitumque sit, ad præparationem illam transcendendo, quam magnam esse oportere censo, cum qui recipi- tur adeo potens sit & magnus. In huius rei si- gnum vetuit sibi Deus aut victimas in lege ve- teri à quoquam maculam habente offerri: de- cre:um ad manum habeo, *Omni qui habuerit maculam de semine Aaron sacerdotis, non ac- cedet offerre hostias Domino, nec panes Deo suo.*

Leuit. 22. Discimus hinc, quis aliquando honor, ecquæ reuerentia aut cultus sancto huic sacramento esset exhibendus; in ipso enim datus nobis pa-

nis ille Angelorum, atque is ipse, qui velut vi- gne sacra-
ctimam se olim in cruce obtulit immolan-
dum: quare quicumque accedere voluerit, om-
nis peccati expers sit oportet & maculæ, mor-
tali quippe se scelere astringeret, damnatio-
nemque sibi suam acciperet ac mortem. Quod
iam olim prædixit Pfates, non quidem im-
precando, sed malum eorum præfagiendo, *Fiat mensæ eorum coram ipsis in laqueum, &c.* **Psal. 68.**
Quali diceret: Sancta hæc communionis men-
sa mors est ac virus ijs, qui irreuerenter, ac
sine vlllo honore exhibito ad eam de accedunt.

David Dei sui amantissimus & pietate exi-
mius priusquam spiritum rectum à Deo pe-
teret (*Spiritum rectum innoua in visceribus
meis*) peccata sibi sua remitti abolerique postu-
lavit, *Et omnes iniquitates meas dele:* darique
sibi cor mundum & immaculatum, *Cor mun-
dum crea in me Deus* Cætorum in hoc sacra-
mento & Eucharistia mensa Dei nobis Spiri-
tus datur, & ipse Deus incarnatus, quare prius-
quam ille recipiatur, diligens præparatio præ-
mittenda; peccatorum remissio postulanda; &
cor ab omni inquinamento & sordibus ex-
purgandum, nihil vt in eo reperiatur, quod
conscientiam arguat, & scrupulum mo-
ueat.

Manna cibus ille cælicus, quique omnes in
admirationem rapiebat, non prius populo da-
tus est, quam captiuitate egressus esset, & fari-
næ Aegypto allatæ defecissent. Manna verus
sacramenti huius typus erat, dicereque vole-
bat mysterium, non ante cœlitus id nobis
dandum, aut prius nos ipsum desiderare debe-
re, quam seruitute captiuitateque peccati e-
gressi simus, nullusq; odij, prauis appetitus, qui
tunt farinæ & fermentum huius mundi, fo-
mes apud nos reperiatur.

Iacob Patriarcha Deo suo offerre sacrifici-
um dum veller, omnem prius familiam con-
uocauit, seruisque præcepit, Deos alienos vt
abijcerent, mundarentur, ac vestimenta mu-
tarent. *Dij alieni hominis ambitio sunt, auaritia
& mundi amor; sordes & immunditiæ ipsa
peccata; vestes vero, prauæ consuetudines ac
mores.* Qui cum ad sacramentum hoc acce-
dere, ibique Deo cor suum in sacrificium of-
ferre voluerit, omnes animæ facultates colli-
gat, & ad se reflectat, peccati idola abijciat,
virtutum honestatem induat, & veteres mali-

tiz nequitiaque vestes commutet.

Exod. 30.

Sacerdotes Mosaici priusquam ad immolandum victimas ad altare accederent, manus pedesque ablui prius oportebat. *Lauabunt, ait lex, Aaron & filij eius pedes ac manus, quando accessuri sunt ad altare.* Venerabilis Beda hanc figuram hic adaptans, ait sacerdotes, simul & omnem Christianorum cœtum id imitari debere; & tanto maiori cum ratione, quanto sacramentum Eucharisticum altari dignius; cumque illi lauant manus & pedes, denotabant, cogitationes & opera nobis esse emundanda & purificanda. *Illud quoque, inquit, hic precipitur, ut qui sacramenta Domini participant, actus suos & cogitationes prius discutiant.*

Orat. 1. de resurrectione Christi.

S. Gregorius Nyssenus egregiam dat rationem, cur agnus Paschalis ipsa decima quarta luna comedi deberet, non pridie, nec postridie: quod, inquit, illa die nulla sint per vniuersum terrarum orbem diu nocturne tenebræ: interdiu quidem, quod tunc sol fulget; & noctu vero, quod sole occidente, priusquam tenebræ ingruant, & omnia furuo amictu conuestiant, luna surge: & quamprimum incipiat, & per integram noctem suum lumen effundat, donec quotidiana illa fax, sol, iterum ab Antipodibus reuertatur. Quod designat eos, qui agnū illum diuinum manducare debent, de tenebris participare, aut vilam in animo peccati obscuritatem præferre non debere. nam, ut bene ad Corinthios docet Apostolus, *Qua conuentio lucis ad tenebras?*

2. Cor. 6. Lib. 4. Scytharum mos in conuiujs.

Herodotus tradit Scythas solenne quotannis instruere epulum confucuisse, ad quod nullus admittatur, nisi aliquem prius hostium in bello occidisset; qui vero nullum interfecisset comperiebatur, summa cum ignominia contumeliaque tam honesto conuentu & conuiuio pellebatur.

Quam egregie hoc materiae compositæ quadra! In Ecclesia Deus quotidie magnum illud Eucharisticæ epulum adorat, nemini vero accedere fas est, nisi prius in vitæ huius consuetu peccatum, carnem, mundum, qui iurati hominum inimici, profligari aut subegerit.

Lib. de moribus German.

Cornelius Tacitus illiique magnus commentator Lipsius apud veteres Germanos hæc consuetudinem fuisse aiunt, quod principibus, qui regni se hæredes dicrent, apud patrem in

mensa non prius fas esset accumbere, quàm iuuentute transacta, & omni ineptia lasciuiaque explosa veros se nobiles ostenderent & viros compositos. E laudabili Gentilium hæc consuetudine inferre licet, indignos illos esse sanctæ hæc mensæ cum Deo rege suo & patre cœlesti accumbere, qui non omnigena virtutum armatura, velut equites spirituales communiti sint, & omnes vitæ huius vanitates ineptiæque prius transferint euauerintque: tantum scilicet dignitas hæc facienda.

Ut in hoc de conuiujs sermone pergamus, refert Philo libro de vita Theorica, Iudæos olim in magnificis solennibusque epulis albas induere togas consueuisse, etiam cum nuptijs interessent; atque ideo fortasse factum, ut qui apud Matthæum vestem nuptialem non haberet, magna cum infamia eiectus sit & exterminatus, audieritque, *Amice, quomodo huc intrasti non habens vestem nuptialem?* si Iudæi hanc vulgo in communibus epulis consuetudinem obseruabant, ut hoc schemate indutitiores, elegantiores, politioresque viderentur, an non Christianis id ipsum in epulo Eucharistico facere potius incumbit, epulo inquam, cui nullum vnquam par existit? an non abis induos illos par est accedere, puros inquam, & vitæ innocentia conspicuos; cū candor & albedo sanctitatis innocentiaque color sit & symbolum? ille verò an non ei, arcerique eodem dignus, qui aliter accedit & pullis indutus?

In vita Theodor. Iudæorum mos in conuiujs.

Matth. 22.

Huic consuetudini coincidit & Romanorum, qui etiam in alba accumbent; atque idcirco Vatinius quemdam carpit Cicero, quod ad conuiuium pulla indutus, & aratus venerit; audiamus loquentem, *Atque illud etiam scire cupio, quo consilio, aut qua mente feceris, ut in epulo C. Arcei familiaris mei cum toga pulla accumberes: quis vnquam cœnauit atratus? sanè si gentili huic Oratori adeo nouū & insolens vitium pullatum accumbere; quanto Christianum indecentius ac turpius ad Sacramenti huius epulum atra peccati veste indutum accedere? Intolerabile hoc est, & cœlum & terram in admirationem rapit: omnis hic nigredo exulet necesse est, solus autem virtutum candor requiritur; atque huc forsitan Sapiens respexit, cum ait, *Omni tempore sint vestimenta tua candida, &c.**

Epist. ad Attic.

Eccles. 9.

Cereris sacerdotibus induti. Tertullianus libro de pallio prodidit sacrificios veterum, qui Bellonæ & Marti immolarent, nigris semper vestibus vsos fuisse, Saturni vero Mystas puniceis; at Cereris, quæ frumentum & panes inuenisset, albis. Equidem hoc proposito meo adaptas dico, Saturnum figuram mundi gerere, eosque, qui illi vitam obtulerint, purpura semper, quæ ambitionis symbolum, amictos esse; Bellonam vero carnis, quæ semper nobis bellum mouet, quam qui fouent & consecretantur, pullas atrasque togas, quæ ferale mortis sunt symbolum, præferre; at qui Dei sunt, eique ex animo totaque mentis digne contentione obsequuntur, ei inquam, qui inuentor & auctor panis illius cœlestis, & cui Cerealis non est comparandus, alba indui & niuea oportere, quæ innocentia puritatisque symbolum. Paucis vt complectar, dicendum, eos, qui ad sacramentum hoc accedere præsumunt, nihil habere immundi inquinatique, sed insignem tum animi, tum corporis nitorem elegantiamque præferre debere.

Serui olim pullati. Idem quoque Tertullianus libro de resurrectione carnis, docet seruos olim semper pullatos atratosque incidere consueuisse, & nunquam herili mensæ accumbere potuisse; at quando libertatis pileum accipiebant & emancipabantur, albis indui solitos, ac dominorum mensa dignos cenferi. *Aiqui vestis alba nitore & aurei annuli honore ac patrum nomine ac tribu mensaque honorantur:* peccatores vera sunt mancipia, semper nigris pullisque induti, quod mortis peccati; symbolū, atque ideo sancta hac mensa arcentur; at cum digne accedunt, & eodem, quo per sanctam confessionem in veram libertatem restituuntur, die albis induuntur, Dei nomine honorantur, (*Ego dixi, Dixeris*) illius familiæ alleguntur, & sanctæ & augustæ huius mensæ participes fiunt. Beati igitur ac vere beati, qui cum præparatione & dispositione necessaria ad ipsum accedunt.

I V.
Exod. 16.
Num. 11.

Manna priusquam cœlo descenderet, subtilis quidam ros præmittebatur, qua velut præuia aspergine terra purgabatur, emundabaturque ad pretiosum illum cibum recipiendum. E quo colligere licet, qua puritate, & animi munditia ad hoc sit sacramentū, cuius manna non nisi figura erat ac typus, accedendum,

quantaque dispositio Eucharistiæ receptionem debeat præcedere.

Deinde manna iuxta castra, tentoria, & habitacula, in quibus hominum iumentorumque sordes erant, non descendebat; quod augustinus ac prælagium erat, sacramentum hoc, immundum cuius alterum symbolum, in cordē sordibus inquinato, & peccatis subdito collocari non debere, & eodem animam immundam indignam esse.

Deus cum Hebræis aues & volatilia in cibum mittere decreuisset, pridie illos præmonuit, vt sanctificarentur, seseque ad huiusmodi cibum recipiendum digne disponerent; *Dicit Dominus, sanctificamini, etas comeditis carnes.* Si ad coturnices & volucres quasdam vulgares comedendas sanctificationem prærequirit Dominus, maiori profecto cum ratione eandem ad carnem Iesu Christi in sacramento hoc sumendam requiritur quænam, Deus bone! huc munditia afferenda, quænam hic sanctitas necessaria?

Ioseph Patriarcha priusquam cum fratribus conuiuio accumberet, vberum fleuit, quo tacite edocemur, priusquam ad sanctam hanc mensam accedamus, in qua magnum & diuinum hoc epulum nobis parat Deus, peccata deploranda, à Deo veniam petendam, animum sancta quadam pietate disponendum & præparandum, oculos denique lacrymis humectandos. Idem fecisse Dauidem comperio, dū diceret, *Potum meum cum fetu miscerā,* & Iob ante illam, *Antequam comedo suspiro.*

Insignem quamdam historiam, quæ huc facit, in libro Iudicum legere est; senex quidam Iebusæus Leuitam in domum perduxit, sed priusquam conuiuio illum exciperet, pedes illum lauare voluit, *Ac postquam lauerunt pedes suos, recepit eos in conuiuio.* Quod senex ille cōuiuas suos ante epulū vulgare facere voluit, id Christus à suis etiā exigit in epulo Eucharistico, vulgare omnes, priusquam accedant, pedes, id est, cogitationes animi abluere, nihil vt immundum in eo reperitur.

In Leuitico præcepit olim Deus, vt animalis sibi in sacrificio immolandi pedes & intestina prius aqua abluerentur; *Intestina vero & pedes lauabunt aqua.* figura illud erat veritatis, quam nos habemus, quæq; denotare volebat, Christianū, qui sancte ad mensam hanc accedere

dere voluerit, cor, animū, cogitationes, & quidquid latet intrinsecus, aqua poenitentiae ablucere debere: Ita me hoc dicere suadet Ieremias, *Laua à malitia cor tuum.*

1. Tim. 4. Illi ab agni Paschalis escu arcebantur in lege Moisaica, qui Abrahæ Patriarchæ posterii non essent, aut in eius saltem religionem non accessissent. Ita quoque Euangelica lex illos corpus Christi, qui verus agnus Paschalis, comedere prohibet, qui Dei filio per fidem & honestam vitæ conuersationem coniuncti non fuerint; è quorum numero peccatores sunt, qui propter peccata à capite hoc separati; si verò ipsa accesserit hæresis, penitus ab Ecclesia sequestrati sunt. Ac de illis intelligendum

Matt. 15. illud, *Non est bonum sumere panem filiorum,*

Matt. 7. & dare canibus. Mem hoc, *Nolite sanctum dare canibus.* Per panem hunc filiorum & sanctum Eucharistia; per canes verò peccatores denotantur, quibus illam dari nefas. Qui verò hoc in statu accedunt, magnam sibi damnationem accersunt, Deumque offendunt quàm maximè, quod latius iam exponam, velut alterum concionis caput.

Leuit. 10. Docet Leuiticus, Nadab & Abiu, magni Aaronis filios, quod ignem aliorum & nouum, quemque Deus non præcepisset, usurpassent, dignas temeritatis poenas dedisse, & vindicem Dei manum accersit in sensisse, nam *egressus ignis à Domino deuorauit eos.*

Mundi 2. Illi verò alienum coram Deo, ignem offerunt, qui in anima, dum Eucharistiam recipiunt, in qua Deus præsens est, mundi & concupiscentiæ amorem fouent, qui ignes alieni & à Deo vetiti sunt. Qui verò eosdem in anima accendunt & æstuarè volunt, diuinam maiestatem offendunt, & grauiter à Deo castigati merentur.

Exod. 29. Dicebat Moysi Deus cum legem ferret, vt omne à monte animal amoueret, nam quodcumque accederet, periturum & lapidibus obruendum. Sacramentum hoc alius quidam

Psal. 67. mons est, in quo Deus ipse animalibus legem fert, variaque edit mirabilia, *mons coagulatus, mons pinguis, mons Dei.* peccator vero animal, quare quicumque vt brutum ad ipsum accedit, mortem & damnationem æternam meretur.

1. Reg. 21. Ita id censuit Apostolus, *Iudicium sibi manducat & bibit, &c.*

Achimelech Sacerdos hoc in figura obsecras

panes sanctos Dauidis socijs non prius vescendos dare voluit, quàm intellexisset, quo in statu conscientia illorum sita esset, didicissetque illos ab omni immunditia liberos, sciebat nimirum magnus ille vitæ mortem illos & animæ interitum manducatos fuisse, si inquinati ad eosdem comedendos accessissent. Idem omnino de sancto hoc sacrificio dicimus, in quo verus ille panis est, quem alij non nisi in figura designabant, quem recipere nullus debet, nisi ab omni sit mundus immunditia, animamque puram ac nitidam habeat.

Quàm grauiter verò acriterque puniet illos Pater æternus, qui dilecti filij sui carnem indignè manducarint! Quod Apostolus dilucide satis exposuit, verbilque apertis, cum ait, *Reus erit corporis & sanguinis Domini,* Scriptum in Ieremia legimus, *Caro mea super Ierem. 51. Babylonem, dicit habitatio Sion, & sanguis meus super habitatores Caldeæ, dicit Ierusalem.* Verba hæc obscura sunt, sed sensus lucidus, ac dicere vult, Populus hic grauissimè punietur, quod dilectis meis mortem intulerint, eorumque sanguinem effuderint, nam coram Deo carnem & sanguinem, quem magna feritate mihi abstulerunt, offeram, meaque oblatio expostulatioque vindictam deposcet. Si Sion & Ierusalem ob inimicorum suorum crudelitate in ciues suos exercitum tam merito expostulare potuerint; an non Pater æternus de ijs conqueretur, qui filij sui carnem & sanguinem, in peccati statu illa recipientes, tam indignis modis habent; an non credendum seuerè in illos animaduersurum, & vltionem delictis dignam exerciturum?

Horrendum est ac terribile, quod in libro *Iud. 19.* Iudicum legimus, quod huc referri non inepte queat: Gabaonitæ cum singulari quadam immanitate Leuitæ uxorem iugulassent, maritus indignatus vt qui maximè mortuum corpus in duodecim partes discedit, & singulis Israelis tribubus partem misit, vt suum vnaquæque fructum haberet, viderentque quam salaces simul & crudeles Gabaonitæ forent. Ita verò ferale hoc spectaculum omnes Hebræorum familias animauit, vt vindicaturas se facinus hoc immane vnanimi consensu iurarent, quare collectæ vndecim tribus Beniaminicas, quæ sola Gabaonitas tuebatur, ad-

interneccionem propemodum deleuerunt. Dicite Chriftiani, fi vnus muliercula corpus membratim diffectum & tam indignis habitū modis Ifraelitas ad vltionem fumendam excitauit, ecquod fupplicium, ecquam caftigationem ac pœnam peccator expectet oportet, cum magnas ille Pater cœleftis filij fui fanguinem & carnem tam indignè habitam offerendat, quem in ftatu peccati in Euchariftia ille recepit? Quomodo illos profequentur Angeli? quam vindictam depoſcent? *Quis enim manducat indignè, iudicium ſibi manducat, &c.* Quam ergo pœparationem afferre par eſt, quo metu & formidine accedere, ne fortè irreuerenter & præſumptuoſe ſe ad illius receptionem ingerat.

Præclarum vero illud, quod huc ſpectans in Salomonicis Prouerbijs legere eſt, dum à Principibus inuitato præcepta conuiuialia præſcribit, *Quando ſederis, vt comedas cum Principe, diligenter attende, qua ſunt appoſita ante faciem tuam, & ſtatue cultrum in gutture tuo.* Quem locum D. Hieronymus exponens, ait, omnia hæc allegoricè dicta eſſe, & per guttur loquelam ac ſermonem denotari, quod guttur vocis ſit organum, per cultrum verò diſcretionem ac prudentiam. Tunc verò cultrum in gutture ſtatui, quando qui diligenter diuina eloquia meditatatur, diſcretè & prudenter eloquitur. Cogitate verò, quo in ſtatu conſtitutus ſit ille, quem inimicus faucibus premit, & ſicam gutturi imponit; an non tunc ſemimotoſ tuos oculos ad cœlum ſuſtollit, membris tremis, fanguis illi intra venas congelatiſcit an non genibus in terram proſtratis, & corde ad Deum conuerſo miſeriordiam & delictorum veniam poſtulat? talis omninò ſit homo, tum quoad corpus, tum quoad animam, quando ad Sacramentum hoc, quod menſa eſt Regis Regum & Domini dominantium, accedit, adeo lubmiſſe ſe modeſte que gerat neceſſe eſt, ac ſi cultrum gutturi infixum, & mortem præ oculis haberet, quod iudicium ſibi manducat, qui ſumit indignè.

Luce. 15.

Non erit abs re Prodigij Euangelici hiftoriam huc trahere. Lurco hic & ganeo cum domo paterna egreſſus ad extremam neceſſitatem reductus eſſet, & cum grauiffima rerum penuria conflictare, ait intra ſe, Quotnam mercenarij in domo patris mei abundant pa-

nibus, & ego miſer & inops hic fame pereor? Surgam, vitam hanc inopem peroluſ, & ibo ad patrem, & dicam ei dolore tactus intrinſecus, *Pater peccaui in cœlum & coram te, & iam nō ſum dignus vocari filius tuus.* Peccato egreſſus, interno tactus dolore præteritorum delictorum pœnitundine angebatur, & futura ſe vitaturum ſpondebat, ac præſentia perſeſ, panem gaudij conſolationiſque in domo paterna comedere ſummoperè deliderabat. Huiusmodi etiam pœnitentia, animi compunctio, dolore cordis, clamore vocis ad cœlos vſque penetrantis, & lachrymarum effuſione, benedictionis omnes panem in Eccleſia, quæ domus Patris noſtri cœleftis, ſumere debemus, & ſecus qui faxit, Sacramento hoc abutitur, & ſalutem in extremum diſcrimen adducit.

In Numeris lex eſt, qua ad mariti zelotypi expoſtulationem mulier ſuſpecta efficaciẽ quãdam, magnarumque virium aquam bibere iubebatur, quæ execrationis aqua dicebatur; ſi mulier faſo delata & omni ſuſpicionẽ adulterij aliena eſſet, nullum ei aqua detrimẽtum afferebat, ſi vero illicito concubitu thalamum maritalem commaculaſſet, in ipſo loco emoriebatur, & morte repentina ſuam coram omnibus infamiam teſtatur. Verba legis hæc ſunt: *Et ſic poſtum dei mulieri aquas amariffimas, quas cum biberit ſi polluta eſt, & contempto viro adulterij rea, pertranſibunt eam aqua maledictionis, & in flatu ventre computreſcet ſemur.* Eiuſdem efficaciz, cuius olim aqua hæc, hodie eſt Sacramentum Eucharifticum; quicumque enim fanguinem Domini bibit, & iuſtus eſt, ſincerus, innocens, & nullo flagitio maculatus, meritum ſibi & gratiam bibit: at ſi reus eſt, & in peccati ſtatu verſetur, mortem, ruinam damnationemque ſibi accerſit, & eandem cum Iuda ſacrilego ſortem ſubij, qui poſtquam Sacramentum hoc in ſtatu damnationis recepiſſet, poſtridie exagitante eum conſcientia, & in cœlo iam iudicatus, crepuit medius, cum ex arbore ſe ſuſpendifſet.

Manna in Exodo in coriandri ſpeciem deſcendiſſe ſcribitur, *Quod erat quaſi ſemen coriandri album.* Berchorius myſterium hoc indagans, ait, ſemen hoc ſalutare eſſe, & capitis ſanitati conducere, & cerebrum corroborare; at ſi canes ipſum contingat edere, rabidos ed-

Pror. 34.

Hieronymus Allegoria.

Num. 5.

Indignè communitans Iude ſimilis.

Exod. 16.

di, & illis in mortem verti & exitium, quod natura ad hominis vitam salutemque produxerat. Ita se quoque res in hoc Sacramento habet, quod propterea in Apocalypsi *manna dicitur absconditum*, quod iustus pascat & viuificet, damnationem vero, mortem, & interitum canibus, id est, peccatoribus adferat. Idcirco

Lib. I.

Dominus in Euangelio ait, *Nolite sanctum dare canibus*. Huius occasione Optatus Maluitanus de Vandalorum persecutione loquens, deque calamitatibus, quas Africanis Ecclesijs intulissent, sacrilegos hosce haereticos sanctissimum Eucharistiae Sacramentum canibus obicisse scribit, sed ipsos quamprimum in rabiem actos, in dominos irruisse, & confestim in frusta disceptos deuorasse; digna tam enormi flagitio castigatio, & peccato respondens animaduersio.

Ecznae natura.

Tradunt leonem, cum à tigride impraegnata est, ad leonem accedere non audere, nisi se prius abluerit, & pro posse suo purificauerit, ne tigridis odorem sentiens leo in contemptum adulterij ream infurgat & frustratim disceptat. Ita quoque animam, quae furore ac feritate tigridi persimilis est, quaeque cum peccato communicauit, se par est aquis confessionis abluere, & poenitentia purgare, priusquam ad Sacramentum hoc, in quo sponsus illius continetur, accedat, ne eam velut adulteram habens, & ne odorem peccati, inimici sui iuratissimi sentiens illam disperdat, damnet & in exitum pertrahat; hic enim iusti & innocentes vitam, peccatores mortem & aeternam damnationem reperiunt.

Exod. 23.

Nihil magis deplorandum, nihil immanius & insolentius, Auditores, quam ibi mortem inuenire, ubi vita & salus inuenienda esset. An non miserum & infelix hinc peccatores arma mutuari, quibus se iugulent & effendant, unde coronas ad regnandum peti oporteret. Venit olim Deus, ne haedus in lacte materno coqueretur, *Non coques haedum in lacte matris sua, &c.* Quid refert Dominus, haedusne in lacte materno, an alio liquore coquatur? Sed haec ratio est, quod quamdiu haedus ybera materna trahit, lac illi vitam confert, in illo vero eundem coquetur, immane foret & crudele, si scilicet ipsum viuificans iam mortis fieret

occafio. In Sacramento hoc dulce ac sapidum illud lac reperitur, quo animae enutritur; quo respiciebat sponsa, cum dilecto suo diceret, *Meliora sunt vbera tua vino, &c.* Et crudele foret & immane inde mortem & damnationem trahere, vnde salus & vita speranda foret.

Cant. 1.

Non permittēbant Aegyptij, vt Sacerdotes sui, & imprimis Cereris fabas comederent, quod & legibus cautum erat; huius legis haec ratio erat, quod fabas dijs infernalibus & manibus sacras putarent, quia dum fabae florent, nigras quasdam pelliculas habent, quas veteres vt lachrymarum & mortis symbola habebant Nihil interesse putabant, si sacrificuli Iouis, Martis, Saturni, Mercurij, aliorumque deorum haec legumina comederent; sed Cereris Sacerdotes sub poena mortis fabas comedere nefas erat: cuius rei haec erat ratio quod Ceres granum reperisset, è quo panis conficitur, quique vitam hominum sustentat, & inde censpenitus foret & ineptum, illos qui dea panis largitrici ministrabant, qui vitam hominibus confert, panem mortis comedere, & vitam cibum in cibum mortis mutari. Dicite mihi Christiani, quid magis deplorandum sit, quam cum Christus panem vitae nobis dederit, per peccata nostra & indispositionem in mortis & damnationis aeternae cibum illum conuertiti?

Sacrificuli Cereris fabas non comederant. Fabae signa mortis & lachrymarum.

Orem nouam & penitus inauditam! Peccator indignè ad sanctam hanc mensam accedens sibi ipsi mortem adfert, ecquae caecitas, ecquae dementia? ad conuiuium accedit, vt mortem inueniat Plures leguntur in conuiuijs occisi, vt Ammon Dauidis filius, qui inter epulas à fratre Abfalomo interfectus est: Simon Sacerdos à Ptolemæo ad epulas inuitatus cum duobus filijs vitam amisit nefariè obtruncatus, Vespasianus Imperator cum Romanorum aliquot suspectos haberet, ad conuiuium illos inuitauit, quos deinde per sicarios interimiuisset: at nemo vidit vel audiuit vquam, quemquam adeo stupidum & vecordem fuisse, vt ad epulas inuitatus suis mortem manibus sumperit, aut calicem veneno aut toxico refertum sibi dari, vel gladium ad iugulum sibi praescindendum postularit. Hoc tamè facit is, qui indignè communicat, qui suspensus est interemptor, suis manibus cibum capit.

Indignè communicans seipsum morti tradit. 2. Reg. 13. 1. Mach. 13.

Suetonij

MOA.

mortem qui sit allaturus, & calicem bibit, venenum qui continet, quod bibitum ad imas cordis fibras penetrabit, & vitam auferet, *Iudicium sibi manducat, &c.*

Matt. 27. Vos verò Catholici malum hoc fugite, honorem hunc ne detrectetis, magna cum reuerentia Sacramentum hoc recipite, & cogitate, si pij illi viri, qui Christum iam mortuum sepulturae mandarunt, non nisi in sindone munda illum inuoluere voluerunt: an non idem corpus, sed viuens, animatum, & penitus diuinum in corde purissimi non esse locari, & in animam nitidissimam recipi par sit! Sed sæpius illum recipite, cum sæpè vos Deo reconciliet, benedictionibusque repleat recipientes; liberè proinde ad cibum accedite, qui tam liberè vobis offertur.

VI.

Mala mundum prementia referens Sapiens ait: *Est & aliud malum, quod vidi sub Solo, & quidem frequens apud homines, vir cui Deus dedit diuitias, & substantiam, & honorem, nec tribuit ei potestatem Deus, ut comedat ex eo.* Malum certè est, & quidem frequentissimum, habere substantiam illam cœlestem, diuitias hæc possidere, & huius honoris participem factum esse, corpus nimirum Dei filij in cibum nactum esse, & ipsum nolle aut posse accipere. Hoc est Tantalum esse, & medias inter epulas & flumina fame siueque emori.

4. Reg. 6.

Eia agite, sæpius eundem gustate, ac Deum illum clementissimum, qui hunc vobis largitus est, infinitis gratiarum actionibus prosequimini. Cum grauiissima Samariam rerum penuria premeret, quæ hostili septa erat exercitu, mulier quædam stimulante fame regem accessit, dicens, *Salua me Domine, mi Rex;* atque ita cibum à rege ad vitæ conseruationem postulabat. Et spectat sane ad cordatum sapientemque regem suorum vitæ subditorum prospicere. ideo quidam in regem apud Isaiam electus, hæc verbis hunc à se honorem propulsauit, seseque munere iud. cauit indignam: *Non sum medicus, in domo mea non est panis nec vestimentum.* Quasi diceret, Rex esse nequeo, quod subditos curare nequeam, & domum cum inopia conflictet. Sed ad Christum in extrema necessitate confugiendum, ab illo panis ad vitam necessarius est postulandus, ipse enim verus est medicus & in domo illius cœlestis panis reperitur.

Isa. 3.
Regis est
suos enu-
sirc.

Accedite igitur Christiani, sine metu, auidæ, libere, neminem pudeat, sed reuerenter tamen, nec temerè: non enim amplius in rubo ardenti æstuantique conspicitur, vti olim Mosi apparuit; non est amplius Deus ille vltionum, zelotes, exercens supplicia in quartam vsque generationem, sed qui facit misericordiam, & gratiam nullo non tempore largitur; non est amplius leo rugiens, omnibus hominibus timorem incutiens, sed leo mel & nectar faucibus præferens; ad illum igitur properate, *gustate & videte.* Dulcedinem Sacramenti *gustate*, & magnitudinem *videte*; *gustate* panem hunc vitæ, & *videte* mirabilia; *gustate* verum Christi corpus, & *solas videte* species; *gustate* quis qualisue hic cibus detur, ac *videte* quænam hic sit dispositio necessaria.

Quis porro noris, Saluator mundi, quanta hæc esse debeat? Si enim Salomon septennium in templo suo ædificando impendit, cui solæ legis tabulæ inferendæ erant; quantum temporis in conscientia præparanda necessarium, in quam legis ipse author admittendus; Si cœtum Noachus annos in arca compingenda, in qua se cum suis à diluuij violentia tueretur, consumpsit; quot dies, quot menses, quot denique annos in anima præparanda impendi oportet, vt illam verus Noe ingrediatur, quo illam à mortis damnationisque perpetuæ diluuiio tueatur ac sospitet? Manna Sacramenti huius figura non nisi in aurea vitæ in tabernaculo asseruabatur; quo demonstratur, Sacramentum hoc, verum piorum manna, non nisi in anima per charitatem, humilitatem, modestiam, aliasque virtutes necessarias deaurata & insignita recipi debere. Tu vero animatum nostratum Saluator gratiæ præsta, hoc modo illas vt disponamus, vt non nisi amoris diuini aurum in corde, non nisi puritatis aurum in cogitationibus, non nisi aurum modestiæ & humilitatis in verbis, non nisi virtutum, pietatisque in operibus, aurum deique vbique & in omnibus resplendeat, vt dignè te recipiendo, mortem nobis inde non afferamus, vnde vitæ obtinendæ & beatitudinis ad eundem spem & occasionem accipere par erat, ad quam nos Pater, & Filius, & Spiritus sanctus perducere dignentur.

Amen.

CON-